

et gevaar, het-
d — de schuld
lij king, nu
de heer Algra

zelfstandigheid
d.i. de kerke-

heden, hoeveel
leven voor dit

llen de jonge-
t toezicht

ondsvoorzitter
ledt. Maar —
Het toezicht
d.i. een zeer

dt: de kerke-
la een artikel
zal zich moe-
al de Synode,
ngelieden niet
daat Schilder,
lijk liet inloo-
ikelen 27—29

rtje belijdenis
hien wel blij-
er. Mocht hij
aar even zijn
de voorzitter
en die bruta-

rzitter. Want
erkelijking.
juist.
t zich verge-
l geredeneerd
n op den
belijde-

ar die grond-
pecialia punt?
nt, al is het

is buitenge-
vergeven,
verenigings-
belijdenis.
buiten vallen.
s leven moe-

og niet af is.
ar komen de
t: wij stellen
ordt: dat is
jongelingen:
vermaan en
aar weet U
n maar voor-
e is. Voorts
ar daar valt
en feitelijk
kunnen aan-

n Schrift en
, de belijde-
neemt die

andere opge-
ch zijn. Niet
ft nasprekt.
en de maat-

amma's van

door op hun
t worden, en
oeten hand-
enis uit dan
ke wijsheid.
den de leer
ereiniteit in
r Kuyper dit
k.

terk, omdat
nagaat, hem
erkelijk toe-
ragen. Niet
keraad, zoo-

rkeraad zou

ik het wel
Ned. Herv.
berg en De

Wij zaten toen allen vast in Kuyper's „Gemeene Gratie" en menigmaal werden consequenties getrokken, die Kuyper allicht niet bedoelde. Ik neem nu maar onze scholen.

Er waren toen vele christelijke scholen, opgericht door een kerkeraad; dus een kerkelijke school. Het bleek mij eens, dat buiten onzen kring dit zóó werd opgevat, dat men op zulke school niets anders leerde dan psalmen, bijbelteksten en den catechismus.

Een liberale wethouder, die onze school bij een feestelijke gelegenheid bezocht, stond stom verbaasd, toen hij sommen op het bord zag, waarmee Zijne edelachtbare zelf groote moeite zou hebben. Wat, riep hij uit, leeren ze hier ook rekenen?

De kerkeraad had dus zeggenschap over de school, wat velen onderwijzers niet smaakte. U weet wel: de dominee en het hoofd der school konden het niet altijd best met elkander vinden, en twee stuurlui op één schip.....

Los van de kerk, was dan de leus, en het argument: de school staat niet op het terrein van de particuliere, maar op dat van de gemeene gratie.

Ik heb het beleefd, dat men mij op een ringvergadering van J.V. de vraag stelde: op welk terrein staat de J.V., op dat der gemeene gratie of der particuliere genade?

Ik schrok geducht, dat moet ik eerlijk zeggen en deed toen zelve twee vragen: is uw J.V. geen gereformeerde, dus echt christelijke J.V.? En voorts: hebt U misschien ruzie met den dominee ter plaatse? Het laatste bleek het geval te zijn.

Wat de heer Algra beweert ligt nu op die lijn, als het iets zal beteekenen. Het gevaar der Lugtigheids en der afwijking in de Ned. Herv. kerk, die zich met alles en nog wat gaat bemoeien, nadat zij de belijdenis meer en meer verninkt, benaamt hem.

Zoo gaat het altijd, als de kerk de gehoorzaamheid aan het Woord loslaat. Men wordt dan heel vroom en heel werkzaam, maar juist waar dit niet zoo hoort.

Laten wij dan nu eens zien hoe de Vrijmaking der kerk ten gevolge heeft de bevrijding van gansch het leven uit de macht van menschen, die zich opwerpen, om ons aan hun wijsheid te onderwerpen.

Onze J.V. vragen geen kerkelijk toezicht. Als zij het deden, zou de kerkeraad zeggen: daar doen wij niet aan jongelui, zij staat onder ons opzicht. Geen enkele vereeniging vraagt dit „toezicht" en van zulk een verkerkelijking kan bij ons, als wij getrouw blijven aan Schrift en belijdenis, ook geen sprake zijn.

De heer Algra mag wel voorzichtig zijn. Hij zegt tot de J.V.: geef de pink, straks neemt de kerkeraad of de predikant heel de hand. Hij ziet het al voor oogen, in het geval ds Lugtigheid.

Maar de Vrijmaking der kerk uit boozen band wijst ons den weg der vrijmaking voor gansch het leven.

Wij staan onder het opzicht van de kerk, van het bijzonder ambt, en van dat der geloovigen allen.

En dan is er geen stukje van het leven uitgezonderd. Wat is toch de kerk? De vergadering der geloovigen en hun zaad.

Die kerk heeft haar dienaar des Woords, die elken Zondag het licht van het Woord doet schijnen over gansch ons leven, maar ook geen andere macht heeft dan dat Woord aan hetwelk hijzelf is onderworpen. Die kerk heeft haar kerkeraad, die 't opzicht houdt over de gemeente in de bediening van het Woord, in het huisbezoek.

Welk een ontzaglijk voorrecht, en hoe stelt ons dat gerust te midden van het gevaarlijke leven, waar wij belijden tot hinken en zinken elk oogenblik geneigd te zijn.

Ja, hoe geruststellend te weten, dat wij als kinderen der kerk, die met elkander de bediening van het Woord Gods mogen ontvangen, straks, als wij het leven ingaan, heel die week van vaak harde worsteling, op elkander toezien in liefde, en dat, als iemand der onzen mocht afdwalen, hij de waakzaamheid van de gemeenschap der heiligen rondom zich heeft. Opdat wij allen, waar wij ook zijn, gewonnen mogen worden voor de gehoorzaamheid aan het Woord Gods.

Door de bediening van het Woord wordt ons de kracht gegeven, de eenige die er is, om op onze hoede te zijn tegen de werkelijke gevaren van het leven allen dag. Dere bediening is de tucht waaronder wij ons stellen of weten.

Wordt dit dan een heerschappij van menschen over ons gezin, onze zaak, onze politieke vereeniging? Daar is immers geen sprake van. Niet de kerkeraad heerscht over ons, maar het Woord en de belijdenis. Wie niet naar dat Woord spreekt heeft ons niets te vertellen of te vermanen. En onze zelfstandigheid is, dat wij zelve wezenlijk aan het Woord Gods gehoorzaam zijn.

Er is gelukkig een opzicht, maar dan van menschen, die op zich zelf niets over ons te zeggen hebben dan alleen: wandelt gij wel in den weg van het Woord en de belijdenis? En dan moeten wij luisteren, ons doen toetsen aan hetgeen naar het Woord wordt gezegd.

Want zoowel hij die vermaant, als hij, die vermaand wordt, staan beide onder denzelfden Meester, en dat is onze Heere Jezus Christus.

Dat is de vrijheid voor het leven. Vrijheid, die verantwoordelijkheid is en alleen dáár kan zijn, waar wij wandelen in den weg van Gods geboden.

Wat wil men toch met die zelfstandigheid tegenover de kerk, alsof haar opzicht een groot gevaar voor ons zou zijn?

Wij staan in het publieke leven onder allerlei toezicht, dat wij, meermalen onbewust, aanvaarden. Daar zijn de zeden en gewoonten, daar is, om maar iets voorts te noemen, de publieke opinie. Wij zijn zeer bang voor het geval dat de „menschen wat over ons te zeggen zouden hebben". Dat kan een booze dwang zijn.

En zouden wij nu allen dag op onze hoede zijn voor het vermaan, dat de ware kerk ons biedt? Zouden wij de eenige hulp die onze God ons arme menschen, vol zoo vaak van onverstand en dwaasheid, ons in Zijn genade biedt in Zijn kerk, van ons afwerpen en zeggen: nu ja, op een speciaal punt en misschien op den Zondag — maar voorts bewaren wij onze zelfstandigheid daartegenover? Want o, die verkerkelijking?

Welk een dwaasheid.

Ik begrijp echter, dat, nu in de gebonden kerken helaas die figuren het allengs meer te zeggen krijgen, waartegen voorheen de heer Algra even getrouw waarschuwde als anderen dit mochten doen, nu hij zich liet binden aan onschriftuurlijke bindingen en aan ernstige afwijking der belijdenis, en moet vechten om het behoud van wat hem lief was geworden, en dat nu gevaar loopt stuk voor stuk te worden afgebroken, hij begint te roepen: past op die verkerkelijking. Maar zijn stijd richt zich tegen een front, van waar het gevaar juist niet dreigt. Hij richt zich tegen de vrijmaking.....

O, als hij zich met zoovelen meer in de gebonden kerken, die het kwaad wel zien maar niet gehoorzaam willen zijn, kon vrijmaken allereerst wat de kerk betreft, hoe zou hij aanstonds ervaren in de zuivere lucht der waarachtige vrijheid weer te mogen ademen. Een waarachtige vrijheid, die wij wel met groote zorg mogen bewaken, allereerst ons zelf ziend als de plek van het eerste gevaar.

Met hartelijke groeten en heilbode, uw toegenegen
MARNIX.

POLITIEK EN SOCIAAL LEVEN

Vorming van een Geref. Sociaal en Econ. Verband.

Op Dinsdag 19 September, 's middags 2 uur, zal in de zaal van Kunsten en Wetenschappen, Mariaplaats, Utrecht, een vergadering gehouden worden om te trachten te komen tot de vorming van een Gereformeerd Sociaal en Economisch Verband.

Ieder die belangstelt in deze zaak wordt hierbij uitgenodigd, deze vergadering bij te wonen.

PERSSCHOUW

„TUCHT".

„Zwingli" (vrijzinnig, redactie ds H. v. Lunzen) schrijft over de „tuchtzaak" betreffende dr Hooykaas, Ned. Herv. predikant:

Als U mij vraagt hoe ik denk over deze zaak, dan ga ik niet proberen om deze heele kwestie uitvoerig te beschrijven, maar dan wil ik eenige gronden aanvoeren, waarom ik men dat hier een en ander niet klopt, en waarom het noodzakelijk is dat een nieuw, geheel onpartijdig onderzoek wordt ingesteld.

1o. Ik heb in zijn tijd inzage gehad in de uitspraak van het P.K. van Zeeland, waarbij coll. H. uit het ambt ontzet werd. Ook al wist men van de zaak zelf niets af, dan waren voor de onbevooroordeelde lezer de motieeringen weinig steekhoudend. Later is trouwens deze heele uitspraak ongedaan gemaakt.

2o. Tijdens zijn schorsing werd er door de Gemeenten Zuullichem-Nieuwaal (classis Bommel) een beroep op coll. H. uitgebracht. Deze Gemeenten hebben zich gewend tot de A.S.C. met het oog op de te verleenen approbatie, met een verzoek tot rehabilitatie van ds Hooykaas. Meerdere Gemeenten betuigden adhesie. Als consulent van Zuullichem-Nieuwaal heb ik toen een onderhoud gehad met ds Landsman en hem bij die gelegenheid gevraagd wat nu eigenlijk door coll. H. misdreven was. Toen ik er weinig voor voelde het dossier te lezen en er op aandrong eens een paar feiten te noemen, kreeg ik er een drietal te hooren, die echter m.i. ieder op zichzelf en alle drie bij elkaar zeker geen reden konden zijn voor afzetting.

3o. Intusschen bleef deze zaak maar voortlepen. Uitspraken van Class. Bestuur, of P.K. werden door hogere besturen ongedaan gemaakt en dan maar weer van voren af aan. Coll. H. was en bleef geschorst, zonder tractement. Denkt het U eens in. De persoon in kwestie sprak van broodroof en het heeft er veel van. Maar eindelijk had men het gevonden. Alle beschuldigingen waarop H. geschorst was, liet men voor wat ze waren. En het P.K. van Zeeland kreeg opdracht ds H. volgens art. 50 v. h. Regl. op de Predikantsplaatsen verplicht emeritaat te verleenen op grond van ongeschiktheid voor een behoorlijke vervulling van het dienstwerk. En dat terwijl een gemeente hem ondanks deze kwestie beriep. Ongeschied! En dat terwijl hij een meer dan middelmatig theoloog is. In zijn studententijd stond hij al bekend als een van de knapste. Spreekt voortreffelijk.

4o. Nooit hoorden de Kerkeraden van Zuullichem en Nieuwaal iets van de Synode. Evenmin de Kerkeraden die adhesie betuigden. Vorig jaar zond de Kerkeraad van Brakel een schrijven aan de Synode om ten spoedigste een einde aan deze onoverkwikkelijke zaak te maken en ds H. te rehabiliteren. Ik kreeg bericht van het bureau dat men ons schrijven ontving. Maar van de uitspraak kreeg de Kerkeraad van Brakel in 't geheel geen bericht. Over presbyteriaal gesproken. Een en ander is voor mij reden aan de rechtvaardig-

heid van de behandeling van deze zaak ernstig te twifelen. Het is heel goed mogelijk dat er door ds H. ook fouten zijn gemaakt. Maar ik zie het zoo. Da H. is een fel tegenstander van de nieuwe koers. En hij heeft dat niet onder stoelen of banken gestoken. En nu heeft men indertijd al gezegd uiterst links, maar ook uiterst rechts moeten er uit. Welnu ik meen: de eerste man van „uiterst rechts" is hier gegaan. En het is zaak hiertegen op te komen. Ik voor mij blijf hiertegen protesteeren. Volgens de huidige nog altijd vigeerende reglementen is leertucht in de Herv. Kerk onmogelijk. En ook volgens de nieuwe Kerkorde, waarop de heeren al vooruitgripen, kan principieel evenmin leertucht geoeft worden, omdat de kerk ook dan nog maar een zwevende belijdenis zal hebben.

Onderteekenaar is ds Van Galen (te Brakel).

De redactie teekent aan:

Dit laatste zijn we natuurlijk allerminst met ds Van Galen eens. Leertucht op zwevende grondslag is nog veel gevaarlijker dan op een precies omschreven belijdenis!

Het is overal hetzelfde: groote woorden — geen vaste argumentatie. K. S.

NOGMAALS: DE TEGENSpraak VAN DS E. A. BOS.

Ds J. Francke besluit zijn artikel (verleden week gaven we het begin door) als volgt:

We komen nu tot het derde punt: het conceptschrijven van ds Bos aan de a.r. kiesveren, te Voorburg, dat door mij werd gepubliceerd.

Ds Bos verklaarde in De Roeper van 12 Augustus j.l., dat hij nimmer een brief, van welke inhoud dan ook, naar een kiesveren, in Voorburg heeft geschreven; dat hij nimmer als lid van de a.r. kiesveren heeft bedankt; dat hij nimmer een stuk heeft verspreid noch in Voorburg noch ergens elders. Blijkens brieven en gesprekken hebben sommigen daarin gelezen, dat bedoelde brief niet van ds Bos was, dat hij die brief zelf niet heeft opgesteld. Maar wie goed leest bemerkt, dat ds Bos zulks niet ontkent in zijn tegenspraak. Dat zou hij ook niet kunnen noch willen. Want hij heeft inderdaad zelf die brief geconcipeerd. Daarna heeft hij — gelijk mij uit Voorburg is geschreven — die brief in een aantal exemplaren gegeven aan een kring van broeders in de gemeente van Voorburg, die hem onder zijn leiding zouden bestuderen en bespreken. Er zou dan nader over vergaderd en beslist worden. Doch daar is niets van gekomen. Want tamelijk kort na de Novemberdagen van '46 begon zich een azenking in de opvattingen van ds Bos af te tekenen. Eerst bij de officiële besprekingen, welke dit voorjaar met hem in de Kerkeraad van Voorburg zijn gehouden, heeft hij verklaard, dat hij na een bezoek aan Jan Schouten zijn bezwaren had opgegeven. Doch hij heeft dat indertijd aan de kring der broeders niet meegedeeld.

Uit dat alles blijkt derhalve onder meer het volgende. Dat ds Bos na '46 van mening is veranderd, zodat mijn artikel indertijd over de verandering, welke zich bij hem had voltrokken, juist was en dat die verandering door die conceptbrief van hem achteraf nog wordt bevestigd!

Dat ds Bos wel het voornemen had als lid van de kiesveren, te bedanken en zich aan de a.r. partij te onttrekken (aangenomen dat hij lid was toentertijd, dat het stuk met persoonlijke ondertekening wel aannemelijk maakt) en dat hij de gronden voor die onttrekking (welke, gelijk vorige maal door mij is meegedeeld, voor een goed deel ontleend waren aan een uiteenzetting van Dr Verbruggen) had geformuleerd en andere broeders voorgeleed, doch dat hij dat voornemen niet heeft uitgevoerd, daar hij van zijn zeer ernstige „principiële" bezwaren (zie conceptbrief) over verleden en heden van de a.r. partij na een bezoek aan Schouten al was „verlost"!

En tenslotte blijkt dus ook waar te zijn, dat de a.r. partij in '46 voor ds Bos had afgedaan, gelijk ik in '48 schreef. En daar ging het in mijn artikel toentertijd om. Maar dat heeft ds Bos in zijn tegenspraak van 12 Aug. j.l. verzwegen. Inplaats van te erkennen, dat hij toen zo over de a.r. partij dacht en zij voor hem bleekens zijn eigen conceptbrief had afgedaan, schreef hij 13 Nov. '48 en hij handhaaft dat nu 12 Aug. '50 nog: ik had bezwaren, „maar dat is dan ook alles"! Doch blijkens zijn eigen brief was er echter meer in gedng.

We zullen nu afwachten, of ds Bos in De Roeper dit mijn antwoord (van vorige en deze week) zal opnemen en/of beantwoorden, dan wel of hij zich evenals na 12 Febr. '49 weer in stilzwijgen zal hullen.

Tot zoover ds Francke.

K. S.

Wijzigingen Handboek 1950

- Blz. 8 SAPPMEER. Adres kerkeraad: Ds J. F. de Weger, Borgercompstraat 73, Sappemeer. Adres diaconie: H. I. Huttenga, Zuiderlaan 36, Hoogezand.
- Blz. 22 NOORDBERGUM. Adres kerkeraad: J. van Meekeren, Zevenhuisterweg, Noordbergum. Tel. K 5119—394.
- Blz. 58 DOORN. Adres kerkeraad: J. Ouwejan, Patrimoniumweg 5.
- Blz. 67 NIEUWER-AMSTEL. Predikant: Ds J. Keuning, Cath. v. Clevepark 5, post Amsterdam-Zuid II. Tel. 2593 (K 2970). Scriba: E. J. v. d. Broek, Prof. Junkerslaan 3, Amstelveen.
- Blz. 82 ROTTERDAM-CHARLOIS. Adres kerkeraad: W. Groenevelt, Bas Jungeriusstr. 106c, Rotterdam-Z. Diac.: A. d. Broeder, Zwaluwstr. 13b, R'dam-Z.
- Blz. 83 ROTTERDAM-DELFSHAVEN. Adr. diaconie: H. N. de Jong, Allard Piersonstraat 11b, Rotterdam-W., telef. 51806.
- Blz. 87 VLAARDINGEN. Adres kerkeraad: Y. Woensdrecht, Valeriusstraat 6, Vlaardingen.